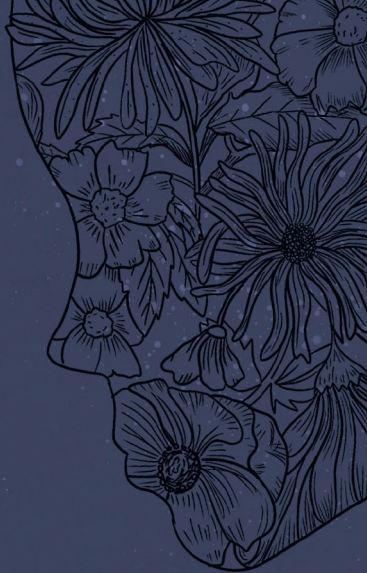
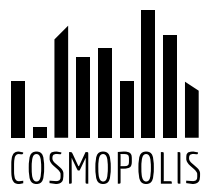

Klíč

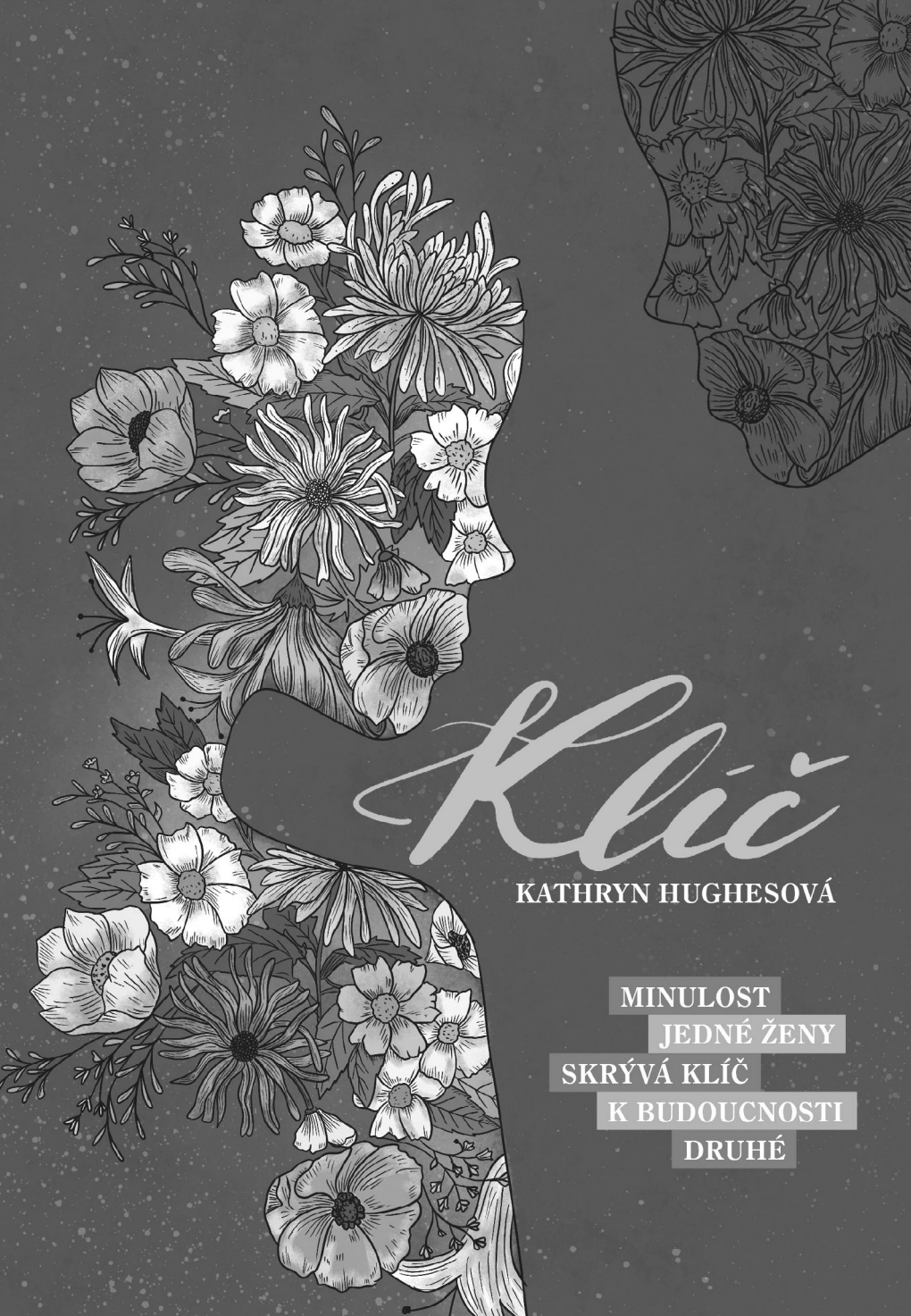
KATHRYN HUGHESOVÁ

MINULOST
JEDNÉ ŽENY
SKRÝVÁ KLÍČ
K BUDOUCNOSTI
DRUHÉ

KATHRYN HUGHESOVÁ

Klíč

Klíč

KATHRYN HUGHESOVÁ

MINULOST
JEDNÉ ŽENY
SKRÝVÁ KLÍČ
K BUDOUCNOSTI
DRUHÉ

Úpozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

THE KEY

Kathryn Hughes

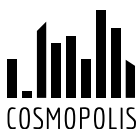
Copyright © 2018 Kathryn Hughes

Translation © Iva Bartíková, 2021

Cover Illustration © Kateřina Brabcová, 2021

© Grada Publishing, a. s., 2021

Z anglického originálu *The Key*, vydaného nakladatelstvím
HEADLINE REVIEW, součásti HEADLINE PUBLISHING GROUP,
A Hachette UK Company v roce 2018, přeložila Iva Bartíková
Odpovědná redaktorka Markéta Šlaufová
Redakční úpravy Dana Řezníčková
Ilustrace na obálce Kateřina Brabcová
Grafická úprava a sazba Roman Křivánek, Art007

Vydala Grada Publishing, a. s., pod značkou Cosmopolis v Praze roku 2018
jako svou 8120. publikaci

Tisk CPI Moravia Books

Grada Publishing, a. s.,
U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-271-4357-3 (ePub)

ISBN 978-80-271-4356-6 (pdf)

ISBN 978-80-271-1319-4 (print)

Prolog

LISTOPAD 1956

Od chvíle, co jsem se vykradla z domu, napůl kráčím, napůl běžím.

Hruď se mi prudce zvedá a nekontrolovatelně funím. Ulice jsou vylidněné. Za toto malé milosrdenství jsem vděčná. Alespoň nebudu muset nic vysvětlovat zvědavým sousedům. Za zavřenými dveřmi někdo smaží cibuli. Kolem se vznáší její sladká vůně a toto mučivé aroma mi připomíná, že jsem ještě nejedla. Zpoza keřů přede mnou vyběhne rezavý kocour a sedne si na chodník. Světlo plynové lampy mu ozáří srst. Když se přiblížím, postaví se a vykročí ke mně. Má zvednutý ocas, jen jeho konec je trochu zkroucený směrem dovnitř. Zakloní hlavu a zamňouká na pozdrav. Jindy bych se sklonila a pohladila ho, ale ne dnes večer. Dnes večer není nic jako obvykle.

Zahnu za roh, a když zahlédnu bránu parku, na chvíli mě zarazí, jak rychle jsem se sem dostala. Ohlédnu se, zatlačím na zrezivělou železnou bránu a prastaré panty na protest zaskřípou. Jejich zvuk protne tichý noční vzduch a úplně mi pokazí zamýšlený nenápadný vstup, ale v parku znovu nacházím klid, a tak trochu zpomalím. Jenže ne příliš. Je důležité, abych se posunovala vpřed. Teď ještě nemůžu podlehnout pocitu spokojenosti.

Pronikavý zápach stojaté a řasami prorostlé vody mi napoví, že kousek ode mě se nachází jezero. Přidávám do kroku, dokud ho nemám na dohled. Voda omývá štěrkovou pláž a u převržené loďky pospává několik labutí.

Když udělám první opatrný krok do vody, její chlad mi stáhne hrdlo. Kameny pod mýma bosýma nohama jsou ostré a slizké řasy se mi omotávají kolem kotníků. Otočím se a podívám se na boty, které jsem jen před chvílí odkopla. Leží na šterku asi třicet centimetrů od sebe, jedna se pootočila. V duchu se omluvím za ten nepořádek. Měla jsem je položit jednu vedle druhé, jak mě to učila moje máma. Bude zklamaná. Za chvíli po mně zůstanou jen ty boty. Je to vlastně jediný důvod, proč jsem si je sundala.

Nohy mě chladem brní, ale udělám několik dalších kroků. Teď mi voda sahá po kolena. Sukně se mi vlní okolo nohou, což představuje jediný pohyb v tmavém klidném jezeře. Byla jsem tu sice už mockrát, ale nikdy ne v takové hodině, nikdy takhle. Obloha je jasná, ale černá. Úplně černá. Je vidět srpek měsíce a kvůli absenci světla se na ní třpytí hvězdy. Odkudsi ze stromoví vyletí sova a zahouká, když se snáší k hladině jezera. Vyleká mě, proto prudce uskočím, ale i přesto se mi podaří udržet se na nohou.

Několikrát se zhluboka nadechnu. V kalné vodě stále vidím svá chodidla. Malá chodidla, bílá jako křída.

Po několika krocích mi voda sahá až po pás. Už nyní mám pocit, že se dusím. Všude kolem je horkost, nejen na obloze, ale i ve vodě, v mém srdci a v mé hlavě. Je tam i smutek. Vždy tam byl smutek. Nosím ho jako kabát. Velký a těžký kabát, v němž se topím, ale nedokážu si ho svléknout. V tuhle chvíli si už jen přeji, aby to všechno rychle skončilo. Ještě pár kroků a budu mít klid. Zadívám se na spící děťátko ve svém náručí, ale nic necítím. Ani jsem to nečekala. Znovu se ozve pronikavý a zoufalý skřekot. Nemusím se ani otočit, abych věděla, že tentokrát to není sova. Je to něco jiného.

ZÁŘÍ 2006

Pozorovala ho, jak stojí před zrcadlem na chodbě a z ramen na béžovém kabátě si oprašuje neviditelné lupy. Jeho kolínská s vůní santalového dřeva se vznášela v průvanu z otevřeného okna. Stále je pěkný.

Věk ho nijak neohnul, a přestože už má šedivé vlasy, jiní mu mohou závidět, jak husté je stále ještě má. V tmavých očích má jiskru, kterou neuhasil ani žal.

„Dobré ráno, tati. Jdeš na hřbitov?“

Smutně se na ni usmál. „Ano, Sarah. Kam jinam bych šel?“

Upravila mu uzel na kravatě a políbila ho na tvář. „Tati, už uběhlo šest měsíců. Nemusíš tam chodit každý den.“

„Vím, že nemusím, Sarah. Chci.“ Sehnul se, aby své vyleštěné boty naposled přejel měkkým kartáčkem, jenž si nechával na stolku na chodbě, pak se napřímil a podíval se jí přímo do očí. „Bylo by hezké, kdybys jednou za čas šla se mnou.“

Jeho tón byl něžný, téměř prosebný.

Potlačila netrpělivý povzdech. Lezlo jí na nervy, že dokola mluví o tom samém.

„Nemusím chodit na mamčin hrob, abych si na ni vzpomněla.“ Poklepala si na hrudník. „Každou vteřinu každého dne ji nosím tady.“

Vzdychl, chytil ji za ruku a políbil ji na ni. „Jak chceš, ale brzy musíme zasadit nějaké cibulky. Chci, aby tam během jarních mě-

síců měla hodně barev. Přemýšlím o tom, že koupím sněženky. Ty rostou brzy, ne? A pak krokusy a narcisy. Přes ně se ty zatracení zajíci neprokoušou.“ Potichu se zasmál. „No? Co si o tom myslíš?“

Sarah sundala z věšáku tašku a přehodila si ji přes rameno. „Dobře, cestou zpět nějaké koupím v zahradnickém centru.“

Nadzvedl obočí. „Cestou zpět odkud?“

„Tati,“ protáhla každou slabiku, „víš moc dobře, kam jdu.“

„Prosím, jen mi neříkej, že pořád špicluješ na tom místě.“

„Nešpicluju. Říká se tomu průzkum.“

Když uviděla jeho zkroušený výraz, svého ostrého tónu zalitovala, a dodala proto o něco smířlivěji: „Tati, ty jsi primární zdroj. Umíš si představit, jak je to pro historika cenné? Chceš, aby měla moje kniha úspěch, ne?“

„Teď jsi historička? Myslel jsem si, že pracuješ v místní knihovně.“

„Ano, tati, to je moje práce. Všichni musíme platit účty, ale ta kniha je moje vášeň a tvoje pomoc může z dobré knihy udělat absolutně fantastickou.“

„Už jsem ti přece říkal,“ odpověděl unaveně, „že se o tom nechci bavit.“ Prstem píchl do vzduchu mezi nimi. „Nechoď za mnou s pláčem, až tě zatknou za neoprávněné vniknutí na cizí pozemek.“

„Není to neoprávněné vniknutí, jen průzkum okolí.“ Všimla si, že zaťal zuby a že se mu zrychlil dech. Něžně ho zatahala za rukáv na kabátu. „Prosím, jen mi řekni, jaké to tam bylo,“ zašeptala, „slibuji, že pokud to pro tebe bude nepříjemné, přestaneme. Řekni mi jen tolik, kolik chceš.“

Otevřel vchodové dveře a při pohledu na déšť bubnující na příjezdové cestě podrážděně povzdechl. Ze stojanu vzal deštník a namířil jím na ni, jako by to nebyl deštník, ale meč. Překvapeně couvla.

„Už jsem ti řekl tolik, kolik jsem chtěl.“

„Což není skoro nic.“

Otevřel deštník a zvedl ho nad hlavu. „Sarah, některé věci je lepší nechat spát v minulosti. To je mé poslední slovo.“

Sledovala, jak se vydal po chodníku, a doufala, že se otočí a omluvně jí pokývne. Od té doby, co nežije máma, která dokázala mírnit jeho nálady, bývá nesnesitelně mrzutý. Máma na něj mívala dobrý vliv. Nikdy mu nedovolila trucovat dlouho a z mrzuté nálady ho uměla dostat jedinou, dobře načasovanou vtipnou poznámkou, obvykle namířenou na něj. Její nakažlivý smích mu nedovolil, aby zůstal dlouho rozladěný. Byla si naprosto jistá, že mámu miloval. Viděla, jak ho zničilo, když zemřela. Viděla tu propast jeho žalu, jež byla tak hluboká, že se obávala, jestli bude schopen posbírat dost sil, aby se z ní vyhrabal. Jeho každodenní návštěvy jejího hrobu se staly spíše posedlostí než rutinou. Navzdory tomu měla pocit, že něco chybí. Nebylo to tak velké, aby to umenšovalo jejich manželství nebo lásku, ale zdálo se jí, že něco není v pořádku. Připadalo jí to, jako když člověk dokončí puzzle s tisíci dílky, a až poté zjistí, že má dílků jen devět set devadesát devět. Ten jeden chybějící dílek pokazí celkový dojem. Stále je jasné, co na obrázku je, jenže oči bude vždy přitahovat spíš to prázdné místo, kde měla být chybějící část. Nevěděla proč, měla však nepříjemný pocit, že ten chybějící dílek měl něco společného s Ambergateským ústavem pro duševně choré.

Do Ambergate, jak tento bývalý ústav nazývala, chodila několik měsíců, ale pokaždé, když odbočila a před očima se jí vynořila nádherná budova, jí vznešenost budovy vyrazila dech. Viděla mnohokrát velkolepé rezidence, které však nebyly tak dobře postavené ani vybavené. Ambergate byl postaven z nejkvalitnějšího pískovce, fasáda byla nesmírně efektní, osmiúhelníková kupole na hodinové věži se majestátně zvedala nad klenutým vchodem. Při stavbě ústavu se nešetřilo, a ačkoli bylo mnoho vzácnějších arte-

faktů dávno ukradeno, dochovaly se některé části krásných kachliček na stěnách i vitráže zdobící taneční sál. Samozřejmě, nyní se ze stavby stala opuštěná ruina, většina oken byla vytlučená a kusy zdi odpadly po invazivním nájezdu břečtanu.

Sarah vytáhla z tašky knihu a zadívala se na černobílou fotografii pořízenou koncem devatenáctého století. *Ambergatský krajský ústav pro duševně choré.*

Ambergatský krajský ústav pro duševně choré byl postaven v letech 1870 až 1872 podle návrhu slavného architekta sira Leonarda Grovese s původní kapacitou 1 000 pacientů z oblasti Manchesteru, Liverpoolu a Chesteru.

V padesátých letech 20. století v něm bylo umístěno více než 1 500 pacientů, což mělo za následek vážné přeplnění kapacity. V roce 1925 byl přejmenován na Ambergateskou nemocnici pro duševně choré. Přejmenování proběhlo v souladu s národní snahou o zmenšení stigmatu spojeného se slovy „ústav pro choromyslné“. Další změnu názvu přinesl zákon o duševním zdraví z roku 1959, podle nějž se měla slova „duševně nemocný“ odstranit z názvů všech nemocnic. Ambergateská nemocnice zavřela své brány v roce 1997 a od té doby jsou některé části opuštěné budovy terčem žhářů a vandalů.

Na stránku dopadlo několik kapek deště, proto ji uklidila zpět do tašky, a poté pokračovala po dlouhé příjezdové cestě. Došla ke kovové bezpečnostní bráně a prohlédla si ceduli, která návštěvníky upozorňovala, aby nechodili dále. Psalo se na ní, že prostor je střežen čtyřiařicet hodin denně, a sdělení dokresloval obrázek agresivně vypadajícího německého ovčáka, kterému z dlouhých tesáků kapaly sliny. Žádní psi tam však nebyli. Byl to jen obrázek, který

měl sloužit k zastrašování. Pozemek navíc sporadicky hlídal stařec, o kterém se špitalo, že kdysi patřil mezi pacienty. Potloukal se kolem budovy, občas nadával nebo sevřenou pěstí mával na každého, kdo se odvážil ignorovat ceduli.

Sarah nadzvedla závoru z betonového sloupku a protlačila se úzkou mezerou. Chvilku počkala, rozhlédla se po okolí a zadržela dech, aby snad lépe zaslechla jakýkoliv neznámý zvuk. Vánek šelvil v listech na stromech a holub potichu zavrkal na hrdličku, ale jinak nezaslechla nic. Bezpečnostní opatření na tomto místě jsou vážně jen pro smích.

Kráčela po trávníku prorostlém plevem, vysoká stébla mokré trávy jí sahala až po stehna, dokud nedošla ke kamenným schodům vedoucím k hlavnímu vchodu. Chytila se kdysi nádherně zdobeného zábradlí, které mezitím zrezavělo a nabízelo jen smutný pohled, a vyšla k částečně zabeđeným vchodovým dveřím, na něž nějaký vtipálek namaloval zářivě rudý pentagram. Zatlačila na částečně ztrouchnivělé dveře, které se jí bez odporu poddaly, překročila práh a vešla na chodbu.

Uvnitř převládala atmosféra rozkladu. Stěny pokrývala plíseň, na podlaze byly holubí výkaly. Vzduch byl nasáklý močí, takže si okamžitě zakryla nos. Rozbité lahve, cigaretové nedopalky a zbytky hadrů poskytovaly jasné důkazy toho, co se zde odehrálo. Teď se sice na tomto místě setkávají znudění teenageři, ale ona si může jen představovat, jaké hrůzy se mezi těmito stěnami odehrávaly. Její otec má však informace z první ruky.

Rozčilovalo ji, že se o ně odmítá podělit.

Nehtem seškrábala odlupující se barvu na zábradlí a prohlédla si schodiště. Dřevěná podlaha byla ztrouchnivělá. Kdyby po něm chtěla vyjít výš, bylo by to šílenství. Před sebou měla dvoukřídle lítací dveře. Panty zaskřípaly, když do nich zatlačila, a najednou se

před ní rozprostřela zdánlivě nekonečná chodba. Omítka opadávala ze zdí a podlaha byla plná třísek. Přidřepla si, z tašky vyndala plán budovy a rozložila ho na zemi. Bylo v ní více než šest kilometrů chodeb, proto přistoupila k metodickému průzkumu. Místa, která již prohlédla, označila na plánu zvýrazňovačem.

Když se zorientovala, zandala plán zpátky do tašky a vyndala svůj zápisník. Dírami v trámech dovnitř zatékala dešťová voda, která ještě násobila zápach plísně a dokreslovala celkový prohnílý vzhled opuštěné budovy. Kromě pravidelného kapání vody bylo ticho. Otrásla se a kradmo se rozhlédla kolem dokola. Na strašidelné stěny se znepokojivými graffiti, na děsivé chodby a dávno pohřbená tajemství, které podle jejího otce nemají spatřit světlo světa, si asi nikdy nezvykne.

Když zaslechla šustění z jedné z bočních místností, strnula. Krysy. Už se s nimi setkala, a bez ohledu na to, kolikrát si opakovala, že ony se jí bojí víc než ona jich, nepomáhalo to. Pořád ty cupitající příšerky s holými ocasy a malýma černýma očičkama nenáviděla. Zadupala, a přestože se cítila trochu hloupě, dokonce na ně zakřičela, aby je rozehнала. Znovu zavládlo ticho.

Pousmála se. *Že jsem jim to dala!* Ale když se chystala otevřít dveře do místnosti, které visely na pantech nakřivo, a podívala se do temnoty prostoru bez oken, zaslechla to znovu. Šustění, které bylo příliš hlasité na to, aby ho způsobil potkan. Ztěžka polkla.

„Haló. Je... je tu někdo?“

Ze tmy se vynořila postava v kapuci a vykročila k ní s nataženýma rukama jako zombie. S úlevou vydechla.

„Nathane, ty idiote! Chceš mi způsobit infarkt?“

Postava si stáhla kapuci a ušklíbla se. „Promiň, neodolal jsem.“

„Co tu děláš tak pozdě?“

„Dneska je příliš mokro, abych byl na ulici. Rozhodl jsem se schovat se sem.“

„Myslela jsem si, že žebráci si nemůžou příliš vybírat.“

Pokrčil rameny. „Máš cigára?“

Prohrabala svou tašku. „Ne, nemám žádný pitomý cigára.“ Hodila po něm balíček. „Vem si tohle a buď rád.“

Sundal alobal a do úst si nacpal sendvič se sýrem a šunkou.

„Díky,“ zamumlal. „Jsem rád, opravdu.“ Oddělil plátky chleba a podíval se dovnitř. „Mohla jsi tam dát i kyselé okurky.“

Posadili se vedle sebe na dřevěnou podlahu a Nathan jedl sendvič. Poprvé se setkali, když tu na něj Sarah narazila v jedné místnosti. Dokud do něj nešťouchla nohou, myslela si, že jde o kupu hadrů. Po několika obrovských a zuřivých hádkách s rodiči prý prohlásil, že se domů už nikdy nevrátí, a od té doby žil na ulici. Protože se, dalo by se říct, trochu skamarádili, ačkoli je dělilo dvacet let, probouzel v ní jakýsi mateřský cit, a to i přes to – nebo možná právě proto –, že nemá vlastní děti. Myšlenky jí okamžitě zamířily k Danovi a ihned ucítila závan hořkosti. Zavrtěla hlavou, aby ze sebe setřásla vzpomínky. Nemá smysl se tím zabývat. Co se stalo, stalo se.

Pozorovala, jak Nathan spolkl poslední kousek sendviče. Na jemných světlých vousech pod nosem se mu zachytily drobký.

„Nathane?“

„Hm?“ Nepřestával hlasitě žvýkat.

„Proč nechceš, abych ti pomohla?“

Ukázal si na tváře, které byly nacpané jako tvář křečka. „Pomáháš mi,“ zamumlal.

„Ne, Nathane, to je jen drobnost. Myslím skutečnou pomoc. Aby ses znovu postavil na nohy.“

„Je mi dobře.“

„Blíží se zima. Co budeš dělat potom?“

„Nevím. Asi zůstanu tady.“ Zvedl obličej ke stropu a na hlavě mu přistála velká dešťová kapka. „Možná odjedu do Londýna.“

„Je ti jen osmnáct. Celý život máš před sebou.“

Odfkl. „Právě toho se bojím.“

Pohlédla na něj. Je tvrdohlavý jako mezek, to je jasné. Vzhledem k tomu, že už několik měsíců žije na ulici, mohl vypadat mnohem hůř. Jeho tělesný odér připomínal přezrálý plísňový sýr, ale modré oči mu zářily a pokožku měl překvapivě hladkou na někoho, kdo nemá možnost pravidelně se holit. Blondátou ofinu měl už příliš dlouhou a při rozhovoru občas trhal hlavou, aby se mu vlasy nedostávaly do očí.

Znovu strčila ruku do tašky a vytáhla láhev vody.

Podíval se na etiketu. „Asi nemůžu doufat, žes do ní nalila vodu, že ne?“

„Tak to byla slova skutečného rebela.“ Zavrtěla hlavou. „Co myslíš?“

Sundal víčko a mohutně se napil. „Co budeme objevovat dnes?“ zeptal se, aby změnil téma.

Věděla, kdy nemá smysl na něj dál tlačit, což jí ale nebránilo v tom zkoušet to znovu a znovu.

Položila plán budovy mezi ně a ukázala na dlouhou chodbu s mnoha místnostmi na každé straně. „Dnes nás čeká toto.“

S námahou se postavil a napřímil se do plné výšky svých sto osmdesáti centimetrů. Džíny mu na kostnatých bocích přímo visely. Natáhl k ní ruku. Chytila podávanou pravici a Nathan ji vytáhl na nohy. Oprášila ze sebe prach a špínu. „Děkuji.“

Bok po boku kráčeli dlouhou chodbou, procházeli kolem nemocničních pokojů plných kovových postelí s matracemi, ze kterých se na dlážděnou podlahu sypala koňská srst. V jedné místnosti stálo staré sklopené zubařské křeslo a vedle něj táč se zrezivělými nástroji. Vyšli na chodbu s malými místnostmi. Každá z nich byla zatarasena velký-

mi ocelovými dveřmi. Sarah jedno oko zavřela a druhým přimhouřeným se podívala přes průzor. „Vypadá to jako polstrovaná cela.“

„A sakra! Zajímalo by mě, na co ji používali. Chtěl bych vědět, jestli i tvýho tátu strčili do nějaké takové. Byl cvok, nemám pravdu?“

Napomenula ho: „Nathane! Můj otec nebyl duševně nemocný. Jak jsi na to přišel? Lidi se zavírali do ústavů pod různými záminkami. Ne každý byl šílený a jen tak mimochodem, můj otec...“

Popadl ji za ruku. „Tahle je otevřená. Zavřeš mě do ní?“

„Proboha, proč?“

„Chci vědět, jaké to je. No tak, bude to legrace!“

„Legrace? Nathane, měl bys víc chodit mezi lidi.“

Otevřel těžké dveře a vstoupil do maličké místnosti. Podlaha byla měkká jako houba, stěny byly potaženy plátnem a polstrované koňskou srstí.

„Seš si jistý, že to chceš zkusit?“ zeptala se a zavřela za ním dveře.

Cosí zamumlal, ale nebylo mu rozumět. Sarah nakoukla přes průzor, ale nebylo vidět nic, jen tma. Napočítala do deseti a otevřela.

Vyšel s úšklebkem. „Bylo to skvělé.“

Zamračila se. Nathanovi asi opravdu chybí společenský kontakt, když deset vteřin v temné polstrované cele považuje za něco skvělého. Chudáček.

„Pojďme.“ Vytáhla ho ven, ale při pohledu na jeho nadšený výraz se neubránila úsměvu. „Máme práci.“

Došli na chladný a vlhký konec chodby. Byla tam jen dvě okénka umístěná vysoko na stěně před nimi, přes která nepronikalo dost světla.

„Co teď?“ zeptal se Nathan.

„Jsem si jistá, že někde tady by měly být dveře.“ Sarah znovu prozkoumala plánek. „Ano, rozhodně by na této stěně měly být dveře.“

Stála s rukama v bok a rozhlížela se po chodbě. Její pohled se zastavil na velké skříni. Polovina dveří chyběla a druhá visela na posledním pantu. Popošla směrem k ní.

„Počkat, počkat! Nathane, podívej se na tohle.“

Celá zadní stěna skříně chyběla. Dívali se na dveře za ní, na modrou barvu, která se z nich odlupovala v dlouhých pásech.

„Tady jsou!“ vykřikla Sarah. „Věděla jsem, že tu někde musí být dveře.“

Nathan strčil hlavu do skříně a otočil klikkou. „Do prčic, teď už nám chybí jen lev a čarodějnice!“

Odsunul skříň a Sarah nejdřív vrazila do dveří ramenem, a když se odmítly otevřít, kopl do nich.

Nathan ji zastavil. „Zraníš se. Nech to na mně.“ Trpělivě otáčel klikou, poslouchal, zda necvakne, potom s ní několikrát zalomcoval a dveře se otevřely. „Bylo potřeba jen trochu tomu pomoci. Nesmíš se hned chovat jako slon v porcelánu.“

Jakmile si jejich oči přivykly tmě, zadívali se oba na úzké dřevěné schodiště za dveřmi.

Nathan se zadíval na Sarah, nahodil úsměv a mávl rukou: „Až po tobě.“

„Nejsi jen gentleman, ale i zbabělec.“

„Jo, vypadá to trochu děsivě.“

„Říká člověk, který každou noc spí v porozpadlém blázinci.“

Opatrně vyzkoušela, zda je první schod dost pevný, a když se ujistila, že ji unese, vyšla nahoru.

„Co vidíš?“ zavolal na ni zespoda Nathan.

„Jsou tu další dveře. Menší, hodně nízké. Musím se sehnout, abych jimi prošla.“

„Počkej na mě, nechod tam sama.“

Na konci schodiště se oba přikrčili a Sarah zmáčkla kliku.

Klíč byl stále ještě v zámku, takže bez námahy otevřela dveře vedoucí do malé podkrovní místnosti bez oken. Sáhla do tašky, vyndala malou baterku a světlem obkreslila místnost. Vynořila se objemná vrstva prachu a pavučin. Ze stropu visela žárovka obalená špínou.

Nathan ukázal na druhý konec místnosti. „Něco tam je.“

Sarah přešla směrem ke kufrům naskládaným na sebe v rohu pod šikminou střechy. „Nathane,“ vydechla, „pojď, prosím, sem. Něco jsem našla.“

Pomalů se k ní připojil. Jako by se ve svém vysokém a hubeném těle pohyboval nějak nemotorně. „Proč šeptáme?“ zeptal se potichu.

„Podívej se na ty kufrы.“ Sundala z hromady jeden z nich a sfoukla z něj oblak prachu. Na madlu byla roztřepenou šňůrkou přivázaná hnědá jmenovka.

Zadíval se jí přes rameno: „Je na ní jméno?“

Přimhouřenýma očima pomrkávala na jmenovku. „Ne, je tam jen číslo. Čtyři sta tři lomeno sedm. Podrž mi to.“ Podala mu baterku a prsty se pokusila rozepnout kovové spony na kufru. Ty ale zrezivěly a nedaly se otevřít. „Sakra, myslím, že je zamčený.“

Nathan znovu zakročil. „Nech mě, já to zkusím.“

O několik vteřin později spony cvakly a Nathan posunul kufr směrem k Sarah. „Otevírání nechám na tobě.“

„Děkuju.“ Utřela si zpoceně ruce do spodní části své mikiny, klekla si a opatrně nazdvihla víko kufru. „Panebože, toho se nikdo nedotkl celé roky.“

Víko bylo už skoro úplně otevřené, když obsah kufru náhle vybuchl jako airbag na palubní desce auta. Polekaně ustoupila, ale Nathan vyskočil tak prudce, že se hlavou uhodil o trám.

„Co to sakra je?“ vykřikla.

Nathan ji objal okolo pasu a baterkou posvítíl na kufr.

„Podívám se na to.“ Posunul se blíž ke kufru a špičkou boty stouchl do kupičky bílé látky.

Sarah ho odstrčila, aby se jí mohla dotknout.

„Vypadá to jako hedvábí,“ zdvihla hromádku ze země a zatřásla s ní, aby narovнала zmuchlané záhyby. „To jsou svatební šaty.“ Prsty přejížděla po řadě perliček přišitých okolo výstřihu. „Jsou překrásné, ale zajímalo by mě, proč jsou tady. Podle zažloutlých skvrn v podpaží se domnívám, že už je měl někdo na sobě.“

„Musela to být velká žena,“ podotkl Nathan. „Pod těma šatama by se vyspala celá čtyřčlenná rodina.“ Vyndal z kufru černobílou fotografii. „Podívej se na tohle.“

Oba zkoumali fotografii mladíka v uniformě. Byl otočený bokem, ale přes rameno se usmíval do objektivu. Na rtech měl přilepenou cigaretu a vyzařoval z něj drsný šarm filmové hvězdy ze čtyřicátých let. Nebo by to tak mohlo být, kdyby mu někdo na fotce nepropíchl oči. Sarah fotografii zvedla a posvítila na ni zezadu baterkou. Světlo proniklo skrz díry, kde dříve bývaly jeho oči.

„No, ten musel někoho pořádně naštvat. Je to nesmírně fascinující. Podíváme se i do dalších kufrů.“

Podkroví bylo dlouhé, ale nízké a pod krovy byly nacpány kufry různých barev a velikostí, v různém stavu rozkladu a poničené červotoči, ale na každém z nich byla přivázána jmenovka. Sarah vzala další kufr a otevřela ho. Prohrabala se v zatuchlém oblečení a nakrčila nos, když k ní zavál zápach plísně.

Nathan vytáhl moly prožraný svetr. „Aha, vypadá to, že jsem si našel nový šatník.“

Sarah se na něho přísně zadívala: „Nedotýkej se těch věcí, rozumíš?“

V obranném gestu zvedl ruce a odpověděl: „Jasně, jen jsem si dělal srandu.“

KLÍČ

Sarah si podepřela bradu a zamyšleně svažila čelo. „Musíme k tomu přistupovat metodicky.“ Rozhlédla se po místnosti: „Je tu víc než dvacet kufrů a v každém z nich se ukrývá nějaký příběh.“ Vzala Nathana za rameno a přešla do vzrušeného šepotu: „Nathane, tohle je zlatý důl! Nikomu o tom nesmíš říct.“

Pokrčil rameny. „Komu bych to asi tak řekl?“

Sarah vytáhla z tašky fotoaparát, zapnula blesk a začala kufry zuřivě fotit. „Tohle bude skvělá obálka knihy.“ Klekla si, zadkem se posadila na paty a zaklonila se. Prohlížela si snímky, které právě vyfotila.

Nathan jí nakukoval přes rameno. „Jestli chceš, pomůžu ti.“

V matném světle se na něj upřeně zadívala. Měl rozšířené zorničky a rty roztažené do širokého úsměvu. Ještě nikdy ho neviděla tak nadšeného. „Díky, to by se mi líbilo.“ Zaváhala. „Samozřejmě ti to zaplatím.“

„To nebyl důvod, proč jsem ti to nabídl. Chci ti pomoci, to je všechno. Nic za to nechci.“

Poplácala ho po koleni. „Jsi hodný kluk, Nathane.“ Postavila se tak vzpřímeně, jak jí to nízký strop dovoloval, a masírovala si krk. „V tomhle přítomí toho moc neuděláme. Zítra se vrátíme s několika lampami a pustíme se do toho.“ Odložila fotoaparát. „Nechceš jít se mnou? Mohl by ses aspoň vykoupat a dát si něco teplého k jídlu.“

Nathan zavrtěl hlavou. „Nemůžu, už jsem ti to říkal. Prosím, nech to být.“

2

Než Sarah dorazila zpět domů, přestalo pršet. Otec v zahradě před domem plel. Nepřevlékl se, stále měl na sobě košili s kravatou, jen rukávy si nonšalantně vyhrnul nad lokty.

„Už jsem zpět,“ oznámila mu úplně zbytečně. „Jak bylo na hřbitově?“

Otřel si čelo a zanechal na něm slabou šmouhu od hlíny. „Nebylo to špatné. Vydrhl jsem kartáčem náhrobek a podařilo se mi zbavit ho té největší špíny. Ty zatracení ptáci ho celý ušpinili.“

Otočila se, aby vešla dovnitř do domu, ale zastavila se, když na ni zavolal: „Sarah! Už jsi uvažovala nad tím, kdy se vrátíš do svého bytu?“

Zaváhala. V jeho slovech hledala skrytou narážku. „Nejsem si jistá. Myslela jsem si, že jsi rád, že teď bydlím tady. Naznačuješ, že chceš, abych se odstěhovala?“

Jeho tón byl věcný, téměř nezúčastněný. „No, nemůžeš tu přece zůstat navždycky. Musím se naučit žít sám.“ Odmlčel se a povolil si uzel na kravatě. „A ty také.“

To bylo poprvé, co jí takto bez okolků připomněl její vlastní problémy. Velmi dobře si uvědomoval, jak nesnáší osamělý život ve svém pustém bytě. Nyní se však o tom nedokáže mluvit.

Zadívala se na něj a změnila téma.

„Dnes ráno jsem v Ambergate našla něco úžasného.“

Jako by ho to popudilo. „Sarah!“ připomněl varovně.

„Ne, dobře... Vím, že s tím nechceš mít nic společného. Jen se s tebou dělím o informace. V podkroví jsem našla staré kufr. Jejich obsah chci nafotit do své knihy.“

Nečekala na odpověď, překročila práh a nechala ho tam stát se zamyšleným výrazem a ustaranými vráskami na čele.

„Umíš pracovat s excelovskými tabulkami?“ Sarah otevřela notebook a sedla si do tureckého sedu na podlahu vedle Nathana.

„Jsem bezdomovec, ne idiot.“

Na podlahu v obou rozích podkrovní místnosti položila velké baterky, které vyzařovaly dost světla na to, aby se tam dalo pracovat.

„Promiň. Podívej se na tohle. Udělala jsem tabulku s těmito názvy sloupců: číslo jmenovky, popis kufru, obsah. Teď ji stačí jen vyplnit.“

„To zní jako jednoduchý úkol. Dej to sem.“

Podala mu notebook, pak popošla směrem ke kufru, který již otevřeli předchozího dne. „Rovnou začneme s tímhle, protože je už otevřený. Budu ti diktovat obsah a ty to budeš zapisovat.“

Zasalutoval. „Rozkaz, šéfe.“

„Dobře. Jmenovka s číslem čtyřicet tři lomeno sedm.“

Nathan natukal číslo na klávesnici.

„Popis kufru,“ pokračovala Sarah. „Tmavě modrý s hnědým koženým zpevněním na rozích. Obsah: jedny bílé hedvábné svatební šaty, jedna černobílá fotografie mladého muže v uniformě.“

Zachytila cosi mezi palcem a ukazováčkem, zvedla to a zadívala se na to s rukou předpaženou od těla. „Jeden kus,“ začala, ale pak znovu nahlédla do kufru. „Ne, několik kusů kalhotek, všechny bílé... tedy skoro bílé.“ Povzdechla si. „Bože, to je ale napínavá práce!“

Za dvě hodiny zdokumentovali a nafotografovali asi polovinu kufrů. Ani v jednom nebylo nic zajímavějšího než oblečení, knihy nebo toaletní potřeby, ale všechno to bylo svým způsobem dojemné.

Jak se vlastně správně sbalit na pobyt v ústavu pro duševně choré a proč všichni tito lidé odešli bez svých věcí?

Sarah si otřela obličej a natáhla se k tašce, kterou si přinesla s sebou.

„Myslím, že je čas na malou pauzu.“ Vytáhla balíček chipsů a hodila ho Nathanovi. „Nech si chutnat.“

S úsměvem balíček chytil. „Děkuju.“

„Uložil jsi tu tabulku?“

Nespokojeně mlaskl a podíval se nahoru na trámy. „Samozřejmě, nejsem pitomec.“

Dívala se na něj přimhouřenýma očima. „Takže jsi chodil do školy?“

Do úst si nacpal hrst chipsů. „Někdy,“ odpověděl po krátkém zaváhání. „Někdy zase za školu.“

„Kam?“

„Kam co?“

„Kam jsi chodil do školy?“

„Na střední školu Všech svatých. Není to tady.“

„Takže si katolík?“

„Co? Ne! Panebože, Sarah, co má ten výslech znamenat?“ zeptal se podezřívavě.

Z termosky jim každému nalila šálek čaje. „Jen se snažím o společenskou konverzaci. Nemusíš se hned rozčilovat.“

Vzal si od ní šálek s čajem. „Promiň. Jen nerad mluvím o minulosti. Na škole mě... šikanovali. Mám na ni jenom špatné vzpomínky.“

„To muselo být těžké.“

„Jo, to teda bylo.“

Chvilí mlčela a dívala se, jak si kouše kůžičku okolo nehtu na palci. „Proč se nevrátíš domů, Nathane? Jsem přesvědčená, že tvoji rodiče jsou strachy bez sebe. Kdybych měla syna, který...“

Skočil jí do řeči. „Nic o tom nevíš! Ani na vteřinu se o mě nebojí. Prosím,“ požádal ji, „nech to být. Zbytečně jen plýtváš časem.“

Počkala, dokud se trochu neuklidnil. „Proč jsi tak naštvaný?“

„Nejsem naštvaný,“ povzdechl. „Promiň, že jsem na tebe tak vyjel, ale... Mám toho rozhovoru o sobě plné zuby. Řekni mi o sobě něco ty, když jsme tak dobří přátelé... Jsi vdaná?“

Podvědomě si promnula prst, na němž kdysi nosívala prstýnek. „Ne, už nejsem.“

„To mě mrzí. Hm... Jak dlouho jsi byla vdaná?“

„Deset let.“

„Sakra, to je dlouhá doba. Co se stalo?“

Přátelsky ho pleskla po rameni. „Ty si ale zvědavý, co?“

„Ty mě můžeš vyslyšet, a já tebe ne?“

Kolena si přitáhla k hrudi a opřela si o ně čelo. Zavřela oči a dovolila, aby jí před nimi vyvstala Danova tvář. Vzpomínka na něj sice byla bolestná, ale pomyšlení na to, že by na něj zapomněla, bylo ještě horší. „S Danem jsme měli všechno. Alespoň tak to vypadalo zvenčí. Velký dům, luxusní auta, hektický společenský život, dvakrát ročně dovolenou v cizině, všechny ty povrchní a pomíjivé věci, které nám ostatní záviděli. A opravdu jsme se milovali.“

„To zní dobře. Co se pokazilo?“

„Neměli jsme tu jedinou věc, po níž jsme opravdu toužili.“

Nadzvedl obočí. „Co?“

„Děťátko.“

„Aha.“

„Za umělé oplodnění jsme utratili spoustu peněz, ale cena dítěte nejde vyčíslit jen penězi. Emocionálně jsme za to zaplatili ještě mnohem víc. Uvědomovala jsem si sice, že jsem dítětem posedlá, a dokonce jsem byla až tak posedlá, že jsem ignorovala všechny ostatní aspekty našeho manželství.“

Nathan povytáhl obočí. „Kam tím směřuješ?“

Zasmála se. „Ušetřím tě podrobností, ale před devíti měsíci mi Dan nečekaně oznámil, že nikdy vlastně mít děti nechtěl a že se do toho nesmyslu s umělým oplodněním pustil jen kvůli mně.“

„Bezcitný hajzl!“

„Přesně. Nemusím ti asi říkat, že se naše manželství rozpadlo, já jsem v třiceti osmi letech znovu svobodná a naděje, že ještě budu mít dítě, se zmenšuje každým měsícem.“

„Je šance, že byste se ještě dali dohromady?“

„Nemyslím si, že by s tím souhlasila jeho těhotná přítelkyně.“

Nathan vyprskl čaj. „Cože?“

„Ano. Dan se z toho všeho otrásl až překvapivě rychle. Našel si přítelkyni, která by mohla být jeho dcerou, a dva měsíce po jejich prvním setkání jí udělal dítě.“ Zavrtěla hlavou. „To nevymyslíš.“

„Někoho si najdeš,“ snažil se ji utěšit Nathan. „Jsi velmi přitažlivá na... no...“ zmlkl a snažil se najít správná slova.

„Chtěl si říct, že jsem velmi přitažlivá na starší ženu?“

Zakryl si obličej dlaní. „Promiň! V tomhle nejsem moc dobrý.“

„Kde bych si mohla někoho najít? Všechn čas trávím prací v knihovně anebo tím, že se potloukám tady.“

„Někdy se takové věci stanou právě tehdy, když je nejmín čekáš.“

Ztichla, sebrala malý klacík a do prachu na podlaze začala kreslit kruhy.

„Sarah?“

Zhluboka se nadechla a klacík přelomila. „Je těžké představit si, že bych byla s někým jiným. S Danem jsme byli spolu hrozně dlouho. Bez ohledu na to, jak moc mi ublížil, nedokážu jen tak vypnout to, co k němu cítím. Bylo by jednodušší ho nenávidět, ale to já nedokážu.“ Postavila se. „Dost bylo mých starostí! Vraťme se k práci.“

Zautomatizovanými pohyby vzala další kufr, položila ho na podlahu a posadila se vedle něj. „Takže, jmenovka s číslem padesát šest lomeno sto sedmdesát osm. Kdo ví, co ta čísla znamenají. Není v nich žádný systém. Fajn. Popis: hnědá kůže, trochu odřená.“ Snažila se otevřít spony, byly však zaseknuté. „Sakra! Zdá se mi, že tenhle je zamčený. To je škoda.“

Otočila se k Nathanovi: „Nemáš kapesní nožík nebo něco podobného?“

Teatrálně se poplácal po všech kapsách. „Ne, asi jsem si ho zapomněl sbalit, když jsem odcházel z domu.“

Ignorovala jeho sarkasmus a položila kufr stranou. „Ten si musíme nechat na jindy.“

O dvě hodiny později byly všechny kufry otevřené, nafotografované a znovu poskládané na hromadě. Oba byli úplně polámaní ze sezení na tvrdé dřevěné podlaze na půdě. Sarah si protáhla ruce nad hlavou a zívla. „Děkuju ti za pomoc, Nathane. Moc si toho vážím.“

„Rádo se stalo. Mám poměrně dost volného času.“

Zadívala se na poslední neotevřený kufr. „Škoda, že se do něj nedostaneme. Nemám ráda nedokončenou práci.“ Ještě jednou zkusi-la spony otevřít. „Zítřka si přinesu nějakou vlásenku nebo tak něco.“

Nathan klečel na kolenou, před obličejem držel baterku a mžou-ral ve slabém světle. Rukou přejížděl po drsných dřevěných prk-nech na podlaze a prsty se snažil vnořit do mezery mezi nimi.

„Co to děláš?“

„Něco jsem zahlédl.“ Baterku položil na podlahu a oběma ru-kama se pokoušel uvolnit prkno. „Něco se tam zalesklo.“ Chvilí s ním cloumal, ale pak vyjel. Do prstu se mu zadřela tříska. „Au!“

Sarah se k němu naklonila: „Ukaž, podívám se na to.“ Vzala ho za ruku a palcem mu přejela po bříšku bolavého prstu.

„Musím ti ji vyndat.“ Zatlačila, aby kousek dřeva dostala ven z kůže.

„Au, to bolí!“

„Jsi jako malý kluk. Koukni,“ ukázala mu třísku, „je venku. A teď mi řekni, cos tam hledal.“

S prstem v puse kývl směrem k prknům na podlaze. „Něco se tam zaseklo.“

Sarah následovala jeho pohled, sklonila se a prohlížela si místo, kam ukazoval. „Máš pravdu.“ Zastrčila nehet do spáry a snažila se předmět postupně nadzvedávat, dokud se jí ho nepodařilo vyprostit.

Oba se zadívali na malý mosazný klíček.

„Hele! Zdá se, že nebudeme potřebovat vlásenku,“ usmála se Sarah. Přitáhla si poslední kufr a klíč strčila do zámku. Chvilí jím otáčela, ale nakonec se ozvalo cvaknutí a spona se otevřela.

„Mám to,“ zašeptala.

Zvedla víko a potichu zapískala. „No, tohle je něco trochu jiného.“

Úplně navrchu kufru ležel obraz, skoro stejně velký jako samotný kufr. Podívala se na hodinky, protože si uvědomila, že už je pozdě. „Dobře. Jedna malba vodovými barvami, nezarámovaná a podepsaná...“ Nasadila si brýle na čtení, které měla celou dobu zastrčené ve vlasech. „Podepsaná Millie... Millie McCarthyovou. Myslím, že to je tam napsáno.“

Nathan zvedl hlavu od klávesnice a vykulil oči. „Konečně máme jméno! Zajímalo by mě, proč tady byla.“

Sarah dál přebírala věci v kufru a diktovala Nathanovi: „Kamínek, na kterém je namalovaný růžový květ, kartáč na vlasy.“ Bříšky prstů pohladila jemné štětiny a vytáhla z nich tenoučký pramínek světlých vlasů. Drží v ruce DNA někoho, kdo zde žil a pravděpodobně i umřel! Zadní část kartáče na vlasy byla potažená růžovým

KLÍČ

hedvábím, měl perleťovou rukojeť a patřilo k ní i stejné zrcátko. „Oprava,“ pokračovala, „kartáč na vlasy a zrcátko.“

Slyšela, jak Nathan maže, co napsal. Ztichla a počkala, dokud neskončí. „Podívej se na tohle!“ Vyndala medvídka upleteného z různobarevných zbytků vlny. Nečekaně se jí stáhlo hrdlo a měla problém pokračovat.

„Co se stalo?“ zeptal se Nathan.

„Nic,“ vydechla. Musela chvíli počkat a ovládnout se, než mohla pokračovat. „Jeden ručně pletený medvídek.“ Měkkou hračku usadila na víko kufru. „Jedny... dvojce... troje květované šaty a... Pa-nebože!“

Zvedla maličký modrý svetřík a přičichla si k němu. „Jeden pletený svetřík pro miminko. Modrý.“

Na Nathana to neudělalo žádný dojem. „Je tam ještě něco?“ zajímalo ho.

Sarah pohladila měkkou vlnu, pak si svetřík přiložila k tváři. Druhou rukou se probírala po dnu kufru. Prsty narazila na dvakrát přeložený kousek papíru. Odložila svetřík a rozložila papírek.

První čtyři slova byla napsána velkými písmeny, takže nepotřebovala brýle na čtení. Zasáhla ji plnou silou. „Co to, kruci...“

Nathan se zarazil. „Co se děje?“

Otočila se a beze slova mu podala poskládaný papír.

„Co je to?“ zamračil se a přečetl si, co tam stálo. Pak se mu na tváři usídlil udivený výraz.

„Ježíšmarjá!“ zašeptal.

LISTOPAD 1956

Pamatovala si ten okamžik, kdy touto branou prošla naposledy, i příjezdovou cestu plnou výmolů, kterou se pomalu blížila ke hrůzu nahánějící velkolepé budově. I tehdy byla nervózní, měla suché rty, loupaly se jí, ale v ústech měla sucho, proto si je nemohla navlhčit. Zadívala se na tmavě modrou oblohu. Svítat mělo začít až za hodinu, časná ranní mlha se ještě povalovala nad zemí a stébla trávy byla pokrytá námrazou. Přitáhla si plášť blíž k tělu a zhluboka vydechla, jako by se snažila se uklidnit. Když pára z jejích úst narazila na ledový vzduch, jako kdyby před její očima krystalizovala.

Když prošla zatáčkou, vynořila se před ní impozantní budova s vodojemem dominujícím horizontu. Její nervozitu na okamžik utišil maličký záblesk vzrušení. První den ve škole jim jejich učitel říkal, že všechny viktoriánské ústavy byly postaveny na konci dlouhých klikatých chodníků, obklopené vysokými zdmi a ukryté před veřejností. Vyrůstala ve stínu Ambergate nebo Velkého domu, jak ho přezdívali, proto za ty roky slyšela mnoho děsivých příběhů. Vyvolávaly v ní představu, jak se v keřích ukrývají polonazí pacienti s rozčuchanými vlasy, jimž ze slintajících úst vycházejí jen nesrozumitelné skřeky. Nikdo v její rodině nevěděl, co se za těmito zdmi děje, ale stále jako by měla v hlavě máminu výhrůžku, když kárala ji nebo jejího mladšího bratra: *Přivedete mě k šílenství, přísahám, že skončím v Ambergate.* Nebo když byli obzvlášť neposlušní: *Jestli*

nebudete poslouchat, zavolám mužům v bílých pláštích, aby vás odvezli do Velkého domu. Dokonce i příslib pořádného výprasku byl lepší než takový děsivý osud.

Když se přiblížila k hlavnímu vchodu, její myšlenky se upnulily na chudáky v tomto obrovském skladišti bláznů. Mnohé z nich rodiny opustily a zcela na ně zapomněly. Odhodlaně stiskla rty, přidala do kroku, vyšla po kamenných schodech a palcem zmáčkla knoflík u dveří. Ozvalo se dlouhé, ostré zazvonění. Nestihla si ani upravit čepici, když dveře otevřela menší žena v tvídovém kostýmu a podívala se na ni přes brýle v kovových obroučkách.

„Dobré ráno,“ zdvihla obočí. „Jméno?“

„Ach... dobré ráno. Jmenuji se Ellen. Ellen Crosbyová.“

Žena otevřela dveře, aby mohla Ellen překročit práh. Do nosu jí pronikl nemocniční pach dezinfekce a rozvařeného zelí. Zaplavily ji vzpomínky na poslední návštěvu tohoto místa. Bylo to v den přijímacího řízení. Odvedli ji do třídy na konci zdánlivě nekonečné chodby. Místnost byla zatuchlá a nevyvětraná a jediné zvuky v ní představovalo škrábání jejího pera po papíře, když psala, a občasné zaklokotání vody v potrubí.

Během písemné zkoušky zvládla vypracovat asi jen dvě třetiny otázek, proto byla trochu překvapená, když o pár týdnů později dostala dopis, v němž jí nabídli místo ve studijním oboru psychiatrická sestra. Možná to souviselo se skutečností, že byla jediná, kdo se na zkoušky dostavil. Předchozí čtyři roky strávila v textilní továrně, a přestože měla slušný plat, pracovala na dlouhé směny a její práce byla monotónní. Matka byla samozřejmě ráda, že přispívá do rodinného rozpočtu, ale věděla, že Ellen vždy toužila po tom, stát se zdravotní sestrou. Paní Crosbyová ušila pro svou dceru jednoduchou uniformu k jejím šestým narozeninám a holčička nenosila celé dva týdny nic jiného. Byla válka, takže nebylo snadné

získat látku, ale paní Crosbyová obětovala starý povlak na polštář a svoji světle modrou halenku, která už sice byla obnošená, ale ještě mohla pár let sloužit.

Byla to právě paní Crosbyová, kdo na kuchyňském stole nechal ležet noviny otevřené na stránce s nabídkami práce, a dokonce červeným perem zakroužkovala inzerát s textem: *Hledáme studenty psychiatrie – akademické vzdělání není nutné*. Už tehdy jí to mělo být podezřelé.

„Řekla jsem, že začnete na ef deset. Dlouhodobý pobyt.“

Ellen zírala na ženu, která nyní držela v rukou desky.

„Cože? Ach, promiňte. Samozřejmě. Kterým směrem to je?“

„Hned vám sem pošlu někoho, kdo vám to ukáže. Zatím můžete počkat tady.“ Žena ukázala na dřevěnou lavici.

Ellen se posadila na krajíček a kabelku si položila na kolena. Byla příliš nervózní na to, aby snědla něco k snídani, a nyní jí kručelo v žaludku. Zvuky jejího prázdného břicha se na chodbě rozléhaly.

Zapátrala v kapse svého pláště, zda nenajde aspoň mentolový bonbón, který by trochu utišil její hlad.

„Sestra v zácviu Crosbyová?“

Poměrně korpulentní žena s tučnou tváří k ní natáhla poprasakanou ruku. Ellen jí potřásla. Ženina mozolnatá dlaň jí připomínala spíš vydělanou kůži než lidskou pokožku.

„Ano, to jsem já.“

„Jsem hlavní sestra Winstanleyová. Říkejte mi jen sestro, dobře?“ Nečekala na odpověď, otočila se a vykročila směrem, z něž přišla. „Pojďte za mnou.“

Ellen se vydala za ní a divila se, jak může robustní sestra Winstanleyová kráčet tak rychle, když se jí určitě bolestivě třeou stehna jedno o druhé.

Kancelář hlavní sestry se nacházela na konci nemocničního oddělení, a když jím Ellen svižným krokem procházela, nenápadně si prohlížela postavy spící v postelích v místnostech po obou stranách chodby.

Pacienti neměli žádné soukromí, nebyly tam závěsy, které by mohli kolem sebe zatáhnout, a mezi postelemi byly jen úzké, třicet až šedesát centimetrů široké mezery. Přestože vše bylo bezchybně čisté, ve vzduchu se vznášel zápach plísně, který bezpochyby pocházel z těl ležících pod příkrývkami.

„Posadte se.“ Znělo to jako rozkaz. Sestra ukázala na židli před svým psacím stolem. „Už jste snídala?“

Ellen zavrtěla hlavou: „Ne, nemohla jsem...“

„Jak chcete vydržet čtrnáctihodinovou službu s prázdným žaludkem?“

„Nedokázala jsem do sebe nic dostat. Byla jsem příliš...“

Sestra zvedla ruku. „Prosím, neříkejte, že nervózní! Tohle totiž není místo pro ty, co se bojí. Musíte být silná, musíte ukázat autoritu a od začátku se musíte chovat sebejistě.“

Dlaní bouchla do stolu, až se šálek na talířku zatřásl. „Zapomeňte na šest týdnů ve zdravotnické škole. To byla procházka růžovým sadem. Teď jste přišla fárat do dolu.“ Odmlčela se, aby nechala svoje slova patřičně vyznít. „Jste si jistá, že na to máte žaludek?“

Ellen se na židli narovнала, zvedla bradu a přinutila se odpovědět s jistotou: „Ano, sestro, mám!“

Sestra se na ni několik vteřin dívala a na její zamračené tváři se zračila mírná pochybnost. „Dobře, v tom případě spolu budeme vycházet.“ Postavila se s náznakem úsměvu na rtech.

„Dáte si vařená vejce?“

Ellen právě dojídala poslední kousek vajíčka, když ji zarazila čísi přítomnost ve dveřích. Slyšela, že sestra v místnosti na druhé straně chodby nabádá pacientku, aby nestála v nočníku.

Otočila se k ženě, která postávala mezi dveřmi. „Dobré ráno. Jsem sestra v zácvičku Crosbyová. Kdo jste vy?“

Stará žena se však dívala skrz ni, bělmo očí měla nažloutlé a duhovky kalné, modré. Bezzubá ústa se jí propadala kolem dásní, takže vypadala jako hubený démon. Ellen se postavila a vzala ji za ruce plné pigmentových skvrn. Pokožku na nich měla žena téměř průhlednou a žíly pod ní vypadaly jako reliéfní mapa. „Můžu vám s něčím pomoci?“

Stará paní dále zírala, nepřikývla, nezakroutila hlavou, neudělala nic. Její tenká bavlněná noční košile se jí zepředu rozhalila, a tak ji Ellen zavázala, aby ženu zakryla. Tě ale evidentně na tom, že stojí ve dveřích odhalená, nezáleželo.

Sestra Winstanleyová se zjevila ve dveřích s vražedným výrazem na tváři. Pevně uchopila pacientku za rameno. „Gertie, kolikrát ti to mám opakovat? Nesmíš vstát, dokud ti to nedovolím. Vrať se do postele. Honem! Za chvíli ti přinesu zuby.“

Mlaskla a podívala se na Ellen. „Někdy mám pocit, že chovám kočky.“

Stará žena se beze slova odebrala do své postele a cestou se přidržívala stěny. Kulhala a výrazně za sebou táhla levou nohu.

„Proč je tady?“ zajímalo Ellen.

„Stará Gertie?“ Sestra pokrčila rameny. „To nevím. Vědět takové věci není moje práce. Musela bych to vyhledat v záznamech. Myslím, že je tu už přes čtyřicet let, ale zatím jsem ji nikdy neslyšela promluvit.“

Ellen si to rychle přepočítala. „Chcete říct, že tu byla už před válkou... před první světovou?“